

به ناوی خودای به خشندهو میهره بان

به ناوی گه نه وه

په رله مانی کوردستان - عیراق

پالپشت به حوکمه کانی بر گه ی (۱) له ماده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ ی
هموار کراو و، به گویره ی نه وه ی نه نجومه نی وه زیران خستیه روو، په رله مانی کوردستان - عیراق
له دانیشتی ناسایی خوی ژماره (۱۵) ۱۵ که رژی ۲۰۱۳/۵/۷ گری درا، بریاری دهر کردنی نه
یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۷) ی سالی ۲۰۱۳

یاسای هموار کردنی سییه می یاسای ماف و نیمتیازاتی که سوکاری شهید و نه نفالکراوه کان

ژماره (۹) ی سالی ۲۰۰۷ له هه ریمی کوردستان - عیراق

ماده ی به که م:

ههردوو بر گه ی (۵ و ۶) ی ماده ی به که می یاساکه هموار ده کرین و به م شیوه یه ی خواره وه
ده خویندرینه وه:

(پینجه م: شهید: هه ر که سیك گیانی خوی به ختکردییت له کاتی بهر خوودانی چه کداریی وهك
پیشمه ر گه یهك یان خه باتی سیاسی وهك بهر گری کردنیك له مافی پیکهاته کانی گه لی
کوردستان دژ به رژی مه داپلۆسیته ره یهك له دوای به که کان له کوردستان و ناچه
کوردستانیه کانی دهر وه ی ئیداره ی هه ریم و به م شیوه یه ی خواره وه پۆلین ده کریت:

أ- شهیدی سهنگه ر: هه ر که سیك له کاتی بهر خوودانی چه کداریی وهك پیشمه ر گه یهك یان
خه باتی سیاسی یان له دهر نه نجامی ههردوو کیان دژ به رژی مه داپلۆسیته ره یهك له دوای
به که کان وهك بهر گری کردنیك له خاك و گه لی کوردستان، شهید بووییت.

ب- شهیدی جینۆساید: هه ر که سیك شهید بوو بییت له نه نجامی تاوانه کانی جینۆساید له کاتی
تاوانه کانی نه نفال یان به کارهینانی چه کی کیمیاوی یان جینۆسایدی بارزانیه کان یان کورده
فهیلیه کان یان هه ر تاوانیکی تری نه نجامدراو دژ به پیکهاته کانی گه لی کوردستان له کوردو
تورکمان و کلدان سریان ئاشوریه کان و نه رمه نه کان و نه وانی تر.

ج- شهیدی هاوالاتی: هه ر که سیك شهید بوو بییت له نه نجامی کاره جهنگیه کان یان کاره
تیرۆسته یه کان یان کۆچی کردنی به زۆره ملی یان له کاتی کۆچره وه ملیۆنیه که ی گه لی
کوردستان یان کۆچی کردنه کانی تر.

شه شهه: خانه وادهی شههیدو نهفالكراو: هاوسه ريان هاوسه ره كان يان كورو كچ و دايك و باوك و براو خوشكى له يهك دايك و باوك (أشقاء) و براو خوشكى له يهك دايك و باوك نا (غير أشقاء) و ههه كه سيكي تر كه به بريار يكي داد گه ربي بسه لمينييت كه وا كه سي شههيد يان نهفالكراو به خيوي ده كرد يان نهو به خيوي كه ري شههيد يان نهفالكراو كه بوو بيت).

ماددهی دووهه:

ماددهی چواره می ياسا كه هه موار ده گريت و بهم شيويهی خواره وه ده خويندريته وه:
يه كه م: ليژنه يهك به سه رو كايه تي فه رمانبه ريك پيكد هه يتريت، كه پله كه ي له به ريوه به ري گشتهي كه متر نه بيت و خاوه ن شاره زابي و پسپوري بيت و نه نداميتي چوار فه رمانبه ري وه زاره ت، كه پله كانيان له به ريوه به ر كه متر نه بيت، به مهر جيك يه كيكيان ياسايي بيت، بو تيرواني ني نهو نارازي بوونه ي كه له لايه ن خانه واده ي شههيدان و نهفالكراواندا له سه ر نهو بريارانه ي له به ريوه به رايه تيه گشته يه كان ي پاريز گاكان ده رده كرين پيشكه ش كراون، وه برياره كان ي ليژنه به زورينه ده رده كرين و وه زير په سه نديان ده كات.

دووهه: نهو ليژنه يه ي له سه ره وه پيكه يتر او ه نه م نه ر كانه ي خواره وه له نه ستو ده گريت:

- ۱- تيرواني ني نهو نارازي بوونانه ي كه له لايه ن خانه واده ي شههيدان و نهفالكراواندا پيشكه ش كراون به مه به ستي نه وه ي حوكمه كان ي نه م ياسايه بيان گريته وه.
- ۲- هه ر كه سيكي خاوه ن به رژه وه وندي مافي هه يه ته زه لوم بكات له لاي ليژنه ي تاييه ت له و برياره ي كه ده ري كر دووه له ماوه ي (۳۰) سي روژ له ري كه وتي پيرا گه ياندي به برياره كه يان هه ژمار كردي به وه ي پي را گه يتر او ه.
- ۳- پيوسته له سه ر ليژنه ي تاييه ت وه لامي ته زه لومه پيشكه ش كراوه كان بداته وه له ماوه يهك كه له (۶۰) شه شت روژ له ري كه وتي پيشكه ش كرديان تي به ر نه كات.
- ۴- هه ر كه سيكي خاوه ن به رژه وه وندي مافي هه يه په نا باته به ر داد گا كان ي باري كه سي تي بو نه وه ي بيسه لمينييت كه وا حوكمه كان ي نه م ياسايه ده ي گريته وه پاش نه وه ي ليژنه بريار ده دات به ره ت كر دنه وه ي ته زه لوم، وه پيشكه ش كاري داوا كاريه كه له رسوماتي دادوه ري ده به خشريت.
- ۵- برپاري داد گا كان ي باري كه سي تي شيوا ي تانه ليديان ده بن له به رده م داد گاي ته مييز له ماوه ي (۳۰) سي روژ له ري كه وتي پيرا گه ياندي برياره كه يان هه ژمار كردي به وه ي پي را گه يتر او ه.

ماددهی سیبیه:

ههردوو برگی (دووهم و شهشهم) ی ماددهی پینجهم له یاساکه ههموار ده کریت و بهم شیوهیهی خواروه ده خویندریتتهوه:

دووهم: ئەوانه ی حوکمی برگی (یه کهم) ی ماددهی شهشهم ده یانگریتهوه بریتین له:

۱- ژن و میژد.

۲- کورپو کچ: ئەگەر هیچ مووچهیه کی حکومی وهرنه گرن.

۳- مندالی په ککهوته: مندالی په ککهوته لهو مهرجهی له برگی (۲) ی سهروه ودا هاتوو بهدەر ده کرین.

۴- دایک و باوک.

۵- براو خوشک: ئەگەر هیچ مووچهیه کی حکومی وهرنه گرن.

شهشهم:

أ- مندال و براو خوشکی قوربانیا نی جینۆساید لهو مهرجهی له (۲) ی دووهمی سهروه ودا هاتوو، تاوه کو له لایهن حکومه تی ئیتیحادیه وه قهره بوو ده کرینه وه، بهدەر ده کرین.

ب- مندالی شههیدی سهنگەر لهو مهرجهی له (۲) ی دووهمی سهروه ودا هاتوو، بهدەر ده کرین.

ماددهی چوارهم:

یه کهم: برگی (یه کهم) ی ماددهی ههوتهمی یاساکه ههموار ده کریت و بهم شیوهیهی خواروه ده خویندریتتهوه:

(یه کهم: خانه وادهی شههیدی سهنگهرو قوربانیا نی جینۆساید ده بنه خاوهنی ئەم ماف و ئیمتیازا تانه ی خواروه وه:

۱- هاوسه ری شههیدی سهنگهرو قوربانیا نی جینۆساید مینحه یه کی دارایی و پارچه زهوییه کی یان یه کهیه کی نیشته جیبوونیا ن بهم شیوهیهی خواروه وه پیده به خشریت:

أ- شههیدی ره بن، ئەوا یه کهی نیشته جیبوون یان پارچه زهوییه که به ناوی باوک و دایکی یان به ناوی یه کیکیان له کاتی مردنی ئەوی تر، تو مار ده کریت.

ب- شههیدی ره بنی باوک و دایک مردوو، ئەوا یه کهی نیشته جیبوون یان پارچه زهوییه که به ناوی براو خوشکه کانی تو مار ده کریت.

ج- شههیدی خاوهن هاوسهرو ئه گهر مندالی نه بیټ، ئهوا یه که ی نیشته جیوون یان پارچه زهوییه که به ناوی هاوسهرو باوک و دایکی، یان یه کیکیان له کاتی مردنی ئهوی تر، تو مار ده کریت.

د- ئه گهر شههید هاوسهرو مندالی هه بیټ، ئهوا یه که ی نیشته جیوون یان پارچه زهوییه که به ناوی هاوسهرو منداله کانی تو مار ده کریت.

۲- ئه گهر شههید زیاتر له یهك ژنی هینا بیټ، یان ئافره تیکی شههید زیاتر له جاریک شووی کرد بیټ، ئهوا ئهوی له کاتی شههید بوونی که سی شههید په یوهندی هاوسهرو گیری له گه لدا ماییت و بو منداله کانی له م شههیده یان بو منداله کانی شههید لهو هاوسهرو ی بهر له شههید بوونی کوچی دوا یی کردوه یان لپی جیا بوته وه، ئهوا هه مان ماف و ئیمتیا زاتی بریار دراو له م یاسایه یان ده بیټ.

۳- ئه گهر له یهك خیزانی کدا زیاتر له شههیدیک هه بیټ، ئهوا دابه شکردنی ئهو شایستانه ی له م یاسایه دا هاتوون، به م شیوه یه ی خواره وه ده بیټ:

ا- ژن یان میرد و مندال و باوک و دایک سه رجهم شایسته کان وهرده گرن له گه ل ره چاو کردنی حوکمه کانی ماده دی پینجه می ئه م یاسایه.

ب- ههر یهك له براو خوشکی شههیدی سه نگهرو شههیدی هاو لاتی به پی بر گه ی (یه که م) ی ماده دی شه شه می ئه م یاسایه، به جیا شایسته کان وهرده گرن.

ج- ئه گهر ههردوو باوک و دایک شههیدی سه نگهرو بن یان شههیدی هاو لاتی، ئهوا منداله کانی شههید شایسته کانی یهك شههید وهرده گرن به دهر له حوکمه کانی ماده دی (پینجه م) ی ئه م یاسایه.

د- سهرباری ئهوی له بهندی (۳) ی سه ره وه دا هاتوو ه ئه گهر له خیزانه که دا یهك که سی شایسته مایه وه، ئهوا شههیدانه یه کی بو سهرف ده کریت.

دووهم: ههردوو بهندی (۴، ۸) ی بر گه ی دووهمی ماده دی ههوتهم له یاسه که هه لده وه شیندریته وه ئهوی دادیت جیگه یان ده گر یته وه و، بهندی (۳) هه موارده کریت، به م شیوه یه ی خواره وه:

(۳- پیوسته له سهر حکومهت روفاتی شههیدو ئه نفالکراو له ناوه وه ده ره وه ی هه ریم بهیینه وه بو جیگه ی نیشته جیوونی خیزانه که ی و تیچوونه کانی ئه مهش له ئه ستو بگریت).

(۴- ریژه ی ۵٪ پینج له سه دی دامه زراندن له پوسته گشتیه کاندای بو مندالی شههیدان به پی یاسای ئه نجومه نی راژه ی گشتی له هه ریما، ته رخان بگریت).

(۸- سەرفکردنى دەرمالەى (ھاوسەرئىتى و مندال) بۇ ژن و مېرد و مندالى شەھىد بە رېئىمايى
كە وەزارەت دەرىدە كات رېئىدە خرىت).

ماددى پېئىچەم:

وەزىر بۇى ھەيە رېئىمايى پېئىست بۇ ئاسان جېئە جېئىکردنى حوكمە كانى ئەم ياسايە دەرىكات.

ماددى شەشەم:

كار بە ھىچ دەقىكى ياسايى يان برىارىكى ناكۆك لە گەل حوكمە كانى ئەم ياسايە دا ناكرىت.

ماددى جەوتەم:

پېئىستە لەسەر ئەنجومەنى وەزىران و لايەنە پەيوەندارە كان حوكمە كانى ئەم ياسايە جېئە جېئى بكنە.

ماددى ھەشتەم:

ئەم ياسايە لە رېئىكەوتى بلاو كرىدە وەى لە رۆژنامەى فەرمى (وەقايەى كوردستان) دا جېئە جېئى
دە كرىت.

د. ارسلان بايز اسماعيل

سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان - عىراق

ھۆيە پېئىستكارەكان

لە پېئىناو ئاسانكارى و مسۆگەر كرىد و رېئىخستى گەيشتى مافە كان بەو كەسانەى شايستەن لە
خانە وادەى شەھىدان و ئەنفال كراوان و قوربانىانى جىئۆسايىدو قەرەبورو كرىدە وەيان و كەم كرىدە وەى
نەھامەتە كانىان، ئەوا ئەم ياسايە دەرىچووئىندرا.